

BESLUT

2020-05-25

Dnr: 19/03364

SAKEN

Agenda, SVT2, 2019-10-13, inslag med statistik över beviljade uppehållstillstånd; fråga om opartiskhet och saklighet

BESLUT

Inslaget frias. Det strider inte mot kraven på opartiskhet och saklighet.

INSLAGET

I inslaget, som var en del av en partiledardebatt om höstbudgeten år 2019, diskuterades migration. Inslaget inleddes med en statistisk översikt samt prognos över bland annat antalet uppehållstillstånd för asylsökande och anhöriga. Källa till siffrorna angavs i samtliga fall vara Migrationsverket. Inledningsvis sades följande av två programledare (pgl).

(Pgl 1) – Det blir lite mer traditionell debattform nu och vi hoppas att ni tittare ska få syn på vad partierna vill med sin framtida migrationspolitik. (Pgl 2) – Just det, först ska vi ta en titt på läget. Rekordåret 2015 sökte 163 000 människor asyl i Sverige. Och sedan dess har som bekant siffrorna sjunkit rejält. I år och de närmaste tre åren beräknar Migrationsverket att omkring 21 000 asylsökande per år kommer till Sverige.

Samtidigt visades ett diagram med fem staplar över åren 2015 och 2019 till 2022. För stapeln 2015 redovisades siffran 163 000 och för åren 2019 till 2022 siffran 21 000 per stapel. Därefter sades följande.

(Pgl 2) – När det gäller de som får stanna så ser det ut så här. Antalet asylsökande och deras anhöriga som fick uppehållstillstånd var som högst 2016 när 84 000 beviljades uppehållstillstånd. I år räknar Migrationsverket med att 24 000 asylsökande och anhöriga till de som beviljats asyl får uppehållstillstånd och det där är en siffra som väntas sjunka något de närmaste åren.

Samtidigt visades en skylt med texten ”Uppehållstillstånd till asylsökande och anhöriga”. Skylten visade följande siffor för respektive år. 2015: 87 000, 2019: 24 000, 2020: 23 000, 2021: 21 000 och 2022: 20 000.

ANMÄLNINGARNA

En anmälare anför att det var missvisande att endast visa statistik för asylsökningar från år 2015 och framåt eftersom det då såg ut som att antalet ansökningar varit få. Enligt anmälaren var detta vänsterpolitisk propaganda.

En annan anmälare anför sammanfattningsvis att statistiken över beviljade uppehållstillstånd var felaktig. Enligt anmälaren var siffrorna över antalet asylsökande år 2016, samt prognosen för antalet asylsökande de kommande tre åren, alldeles för låg om man jämför med statistik på Migrationsverkets hemsida.

PROGRAMFÖRETAGETS YTTRANDE

Sveriges Television AB (SVT) har getts möjlighet att yttra sig över om inslaget överensstämmer med kravet på saklighet. SVT anför sammanfattningsvis följande.

Anledningen till att redaktionen valde att redovisa år 2015 som jämförelseår är att det var det år det fanns en politisk enighet om att antalet asylsökande hade nått gränsen för hur många Sverige klarade av att ta emot. I slutet av året infördes gränskontroller och en hårdare tillfällig utlänningslag. Eftersom det vid tidpunkten för debatten pågick förhandlingar om en ny utlänningslag var det relevant att utgå från situationen kring år 2015. Redaktionen hade inga partipolitiska avsikter.

Bakgrunden till de uppgifter som presenterades i programmet är följande. ”Rekordåret 2015 sökte 163 000 människor asyl” Statistiken kommer från Migrationsverket och återfinns i Migrationsverkets dokument ”Inkomna ansökningar om asyl, 2015”. På första sidan framgår att det totala antalet var 162 877, vilket i programmet avrundades till hela tusental på vedertaget sätt.

Vad gäller uttalandet om att omkring 21 000 asylsökande per år kommer till Sverige hade siffrorna hämtats från Migrationsverkets, vid sändningstillfället, senaste prognos från den 29 juli 2019. I bilaga 3, ”Planeringsantagande med tillgängliga förvaltningsmedel”, framgår under rubriken ”Asylprövning på Migrationsverket” på sida 1 att antalet nya asylsökande beräknas bli 21 000 per år 2019–2022.

Faktaunderlaget till att det var år 2016 som antalet asylsökande och deras anhöriga som fick uppehållstillstånd var som högst, med 84 000 beviljade uppehållstillstånd, finns i dokumentet ”Beviljade uppehållstillstånd 2016” från Migrationsverket. I dokumentet står att antalet beviljade uppehållstillstånd till anhöriga med flykting- eller asylgrunder år 2016 var 15 148 och antalet beviljade av asylskäl var 71 571. Detta adderas till 86 719, avrundat till 87 000. Tyvärr sa programledaren fel när han uppgav att antalet var 84 000. I grafiken redovisades den rätta siffran, men olyckligtvis framgick det där felaktigt att siffran gällde år

2015. SVT beklagar de uppkomna felaktigheterna, men anser att det borde vara uppenbart att de inte hade tillkommit medvetet i avsikt att vilseleda publiken. Ingen av partiledarna i studion noterade heller att uppgifterna blivit fel på dessa två enskilda punkter.

Faktaunderlaget till prognosen för asylsökande med anhöriga under åren 2019–2022 finns i Migrationsverkets tidigare nämnda prognos från juli 2019. I bilaga 3, sida 2 av 4, under rubriken ”Kommunmottagande” framgår att prognosen i juli 2019 var 23 900 för 2019, 22 900 för 2020, 20 900 för 2021 och 20 100 för 2022.

Migrationsverket har verifierat att dessa siffror visar antalet beviljade uppehållstillstånd till asylsökande och deras anhöriga. Dessa siffror avrundade till närmaste tusental redovisades i programmet. Redaktionen hade alltså kontrollerat sitt faktaunderlag inför programmet.

På grund av olyckliga omständigheter förekom två faktafel, det ena i en feldatering i en grafik och det andra i en felsägning av en programledare i direktsändning. SVT beklagar felen, men mot bakgrund av att det rörde sig om två enskildheter i ett i övrigt gediget underlag som presenterades i samband med partiledarnas debatt anser SVT inte att programmet strider mot sändningstillståndets krav på saklighet.

AKTUELL BESTÄMMELSE

SVT ska utöva sändningsrätten opartiskt och sakligt samt med beaktande av att en vidsträckt yttrande- och informationsfrihet ska råda i televisionen (13 § i sändningstillståndet). Kravet på saklighet innebär främst att uppgifter som är av betydelse för framställningen ska vara korrekta och att framställningen inte får vara vilseledande, till exempel genom att väsentliga uppgifter utelämnas.

GRANSKNINGSNÄMNDENS BEDÖMNING

I det stapeldiagram som illustrerade antalet beviljade uppehållstillstånd redovisades året 2015, samtidigt som programledaren uppgav att antalet var 84 000. Av SVT:s yttrande framgår att den korrekta siffran 87 000 avser året 2016. Även om två av sifferuppgifterna i den statistiska presentationen inte var korrekta gavs en korrekt bild av den övergripande utveckling som var föremål för debatt. Vid en sammantagen bedömning anser granskningsnämnden därför att programmet inte strider mot kravet på saklighet i denna del. Vad anmälarna i övrigt anfört medför inte heller att programmet i övrigt strider mot kraven på opartiskhet och saklighet. I denna bedömning har nämnden bland annat beaktat att SVT genom sitt yttrande visat grund för de övriga sakuppgifter som lämnades i den aktuella sekvensen.

Detta beslut har fattats av Ulrik von Essen, Clas Barkman, Berivan Yildiz, Bo-Erik Gyberg, Gunnar Springfeldt, Erik Fichtelius och Sofia Olsson Olsén efter föredragning av Cecilia Smitt Meyer.

Ulrik von Essen

Cecilia Smitt Meyer

Originalhandlingen med namnunderskrifter förvaras hos myndigheten.